

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Moralitate, Natvra, Et Effectibvs Actvvm
Svpernatvralivm In Genere Et Fide, Spe, Ac Charitate,
Speciatim**

Coninck, Gilles de

Antverpiae, 1623

Dvb. Vtrùm intentio bono finis minuat malitiam electionis malæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79645](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79645)

D V B I V M XII.

Vtrum intentio boni finis minuat malitiam electionis male?

143
Auctor op-
eris imperf.

Auctor operis imperfecti inter libros Chry-
sost. hom. 19. in illud Matth. 7. Omnis arbor
bona bonos fructus facit; docet bonam intentionem
tollere omnem malitiam electionis medii
mali. his verbis: Nam ex proposito bono, etiam quod
videtur malum, bonum est; quia propositum bonum
malum opus excusat. quod pluribus ibi allatis ex-
emplis comprobatur. Idem sentit Cassianus col-
latione 17. cap. 17. 18. 19. & sequentibus, ubi do-
cet, licere ob finem bonum notabilis momen-
ti mentiri.

Cassianus.

Intelligendi autem sunt hi Auctores non de
quibusvis operibus malis, sed de mendacio of-
ficioso, & similibus operibus, quæ non conti-
nent ita grauem repugnantiam cum natura ra-
tionali: nam omnino incredibile est, eos hoc de
idololatria, adulterio, & similibus facinoribus
viquam sensisse.

Almainus.

Alii, quos citat Almainus tract. 2. Moral. c.
12. diff. 2. fenserunt talem intentionem nullo
modo minuire malitiam operis.

144

CONCLUSIO I. Intentio boni finis num-
quam per se est causa cur opus aliàs malum lici-
tè fiat. Hæc conclusio apertè sequitur ex dictis
dub. 11. & patet expressè ex Scriptura. Nam A-
postolus ad Romanos 3. v. 8. ait eos blasphemare
& habere iustam damnationem, qui dicunt:
Faciamus mala vt eueniant bona. vnde Eccli. 34. v.
24. dicitur: Qui offert sacrificium de substantia pau-
perum, quasi qui victimat filium in conspectu patris
sui. Ratio est, quia bonum debet esse ex omni
parte bonum, & quouis defectu vitatur: &
quia, vt ostendi dub. 11. conclus. 3. volitio talis
operis habet obiectum absolute malum, &
consequenter est mala.

ad Roman.

Eccli.

145
Bona inten-
tio quando-
que per ac-
cidens est
causa cur
malum me-
dium bene
eligatur.

Dixi, numquam per se est causa. Quia quando-
que per accidens ratione inuincibilis ignoran-
tiæ operantis, omnino credentis licere aliquando
ob finem bonum facere opus aliàs malum, fie-
ri posset, vt ita operans omni prorsus culpa va-
caret.

146
Matth.

Dices Primò, Matth. 6. dicitur, Si oculus tuus
simplex fuerit, totum corpus tuum lucidum erit, id est
si intentio fuerit recta & bona, opus quod inde
sequetur erit etiam bonum: ergo intentio boni
finis iustificat malam electionem. Secundò, li-
citè occidis inuaforem quando hoc necessa-
rium est ad tui defensionem: ergo bona inten-
tio iustificat malam electionem.

147

Ad primum, nego consequentiam: quia Chri-
stus ibi loquitur de hypocritis qui faciunt mul-
ta opera ex obiecto bona ob vanam gloriam,
atque ita ea vitiant, ob malam intentionem. &
dicit horum vitam futuram bonam, si haberent
bonam intentionem. Respondeo Secundò, &
magis literaliter, Christum ibi solum docere id
quod docui suprà, scilicet malum opus num-
quam posse sequi ex bona intentione, & con-
sequenter quamdiu nostra intentio in se re-
cta permanet, futurum vt caueamus ab omni

Qua ratione
bona intentio
faciat om-
nia opera
bona

opere prauo, atque ita totum corpus nostrum,
siue omnia opera nostra fore lucida, non qui-
dem ita vt opera aliàs mala ratione bonæ inten-
tionis fiant bona; sed ita vt bona intentio quam-
diu perseverat, faciat vt quantum in ipsa est nullo
modo mala opera faciamus: quia, etsi ex bono fine
malè intento possit sequi mala electio, num-
quam tamen ex intentione secundum se recta
& bona potest sequi mala electio, vt ostendi
dub. 11. atque ita generatim omnia opera quæ
verè fiunt ex bona intentione, sunt bona; non
tamen ea omnia quæ fiunt ex intentione boni
finis; quia huius intentio sæpè est mala.

Ad secundum, nego consequentiam: quia
tunc occisio non est propriè licita, quia fit bo-
na intentione, sed quia est occisio iniuste inua-
dantis necessaria ad vitæ defensionem, quæ
per se & ex obiecto in dictis circumstantiis li-
cita est.

CONCLUSIO II. Intentio boni finis minuit
malitiam malæ electionis. Est iam communis.
& expressè eam docet D. August. l. contra men-
dacium cap. 8. vbi ait: Peior est qui concupiscendo,
quam qui miserando furatur, vt scilicet det eleē-
mosynam. Ratio est, quia illa intentio reddit
malitiam medii electi minùs voluntariam, &
consequenter electionem minùs malam. Idque
Primò, quia medium malum quatenus vtile ad
bonum finem, induit quamdam speciem boni,
atque ita ipsius malitia ex parte occultatur, &
redditur eligenti minùs voluntaria, quia minùs
cognita. Qua ratione fieri posset vt eius malitia
alicui omnino occultaretur, atque ita illud eli-
gens ob inuincibilem ignorantiam omnino ex-
cusaretur. Et hac ratione probabile est quando-
que aliquos non peccare officiosè mentiendo,
non præcisè ratione bonæ intentionis; sed quia
inuincibiliter credunt se hinc & nunc ad euitan-
dum graue malum ad hoc teneri. Secundò, quia
quando medium malum appetitur ob finem
bonum, bonitas finis magis appetitur, quam
malum medium, & eligens hoc non appetit nisi
compulsus quodammodo ex necessitate & a-
more boni finis, atque ita minùs voluntariè id
appetit, quam si id propter se appeteret.

Dices Secundò, D. August. l. 50. homiliarum
hom. 7. sub finem, de furante vt det eleēmosy-
nam, ait: Si totum det pauperibus, quod abstulerat,
addit potius peccatum quam minuat; ergo ea inten-
tio non minuit peccatum. Secundò, si intentio
boni finis minuat peccatum, intentio finis me-
lioris magis minuet: ergo poterit esse intentio
finis tam boni vt omnem malitiam tollat.

Ad primum, nego consequentiam, quia D.
August. non dicit ipsam furtum eo casu esse pe-
ius quam si alio fine fieret (hoc enim falsum est,
ipsique, vt patet ex dictis, repugnat) sed ipsam
largitionem rei furtiue non esse bonam, sed no-
uum peccatum. quia est noua attentatio rei a-
lienæ inuito domino, qua ipsius recuperatio
redditur difficilior. sicut esset etiam nouum
peccatum, & quidem peius, si fur in alios vsus
eandem rem consumeret.

Ad secundum, Respondeo meliorem finem
per se non minuire malitiam electionis, sed so-
lum aliquando per accidens quatenus magis
occultat

148

August.

Qua ratione
intentio bo-
ni finis mi-
nuat maliti-
am electionis.

149

August.

150

occultat malitiam mediū, aut maius sui excitat desiderium, atque ita efficit ut malitia mediū sit minus voluntaria: quamdiu tamen hanc non omnino occultat, non tollit omnino voluntarium, & consequenter nec peccatum.

D V B I V M XIII.

Utrum electio mediū ac opus electum, sint semper tam bona, quam sit ipsa intentio finis?

151
D. Thom.

Intentio potest dupliciter esse melior electione.

Electio habet duplex obiectum.

Vna electio potest dupliciter esse melior alia.

Intentio facit non respondere finis intentio.

Hanc difficultatem disputat D. Thomas 1. 2. qu. 19. a. 8. eamque 4. conclusionibus explicat, quas hic solum breuiter ponam, & paucis explicabo. Pro earum tamen intelligentia cum ipso D. Thoma Nota Primò, intentionem posse esse dupliciter meliorem electione ac opere externo. Primò, ratione obiecti, ut si intendas maius bonum quam possis per medium electum consequi. Secundò, ratione maioris perfectionis intensiue, ut si finem intendas, & medium remissè eligas ac exequaris, ob difficultatem quam in eo reperis.

Nota Secundò, electionem habere duplex obiectum, scilicet proximum siue medium utile ad finem, & remotum siue finem ipsum: nam qui expetit medium quia utile ad finem, implicitè appetit finem.

Nota Tertiò, vnam electionem dupliciter posse esse meliorem altera. Primò, in ratione physica, & efficacia ad finem consequendum. Secundò, in ratione perfectionis moralis & meriti.

CONCLUSIO I. Bonitas quam habet electio ex obiecto proximo, non semper respondet bonitati finis intenti. Dupliciter enim potest deficere. Primò, quia eligimus medium finis improprietate: ut si interdum extruere templum quod constaret centies mille aureis, & tantum vellem dare mille. Et tunc electio opusque electum nec in ratione meriti, nec in ratione efficaciac respondet finis intento: ut per se patet. sed eo casu ipsa etiam intentio in se inefficax est, & ex parte solum quædam velleitas, atque ita nec ipsa respondet bonitati finis siue obiecti sui, præsertim quando hic defectus non prouenit ex impedimento extrinseco, v. c. ex impotentia tantum dandi, aut simili. Atque ita hoc casu propriè loquendo electio non deficit à perfectione ipsius intentionis, sed solum à perfectione finis intenti. Secundò, quando quis ex parte sua eligit medium efficax ad finem, sed executio impeditur: ut si mittam sufficientem pecuniam pro templo extruendo, sed hæc ab aliis rapiatur. Et tunc etsi electio & executio mediū in ratione efficaciac non omnino respondeant finis intento; respondent tamen in ratione bonitatis moralis ac meriti: quia talis tantum meretur ac si pecunia non fuisset intercepta.

CONCLUSIO II. Bonitas tamen quam electio habet ex obiecto remoto, respondet bonitati quam intentio habet ex obiecto. Patet, quia hac ratione ipse finis intentus est etiam obiectum electionis, & quidem ex quo hæc

Coninck de act. supernar.

præcipuè bonitatem moralem accipit.

CONCLUSIO III. Perfectio intensiue electionis non semper respondet perfectioni intensiue intentionis. Quia sæpè finem feruentius amamus, & tamen eius media ob difficultatem, quam in eis apprehendimus, repidè amplectimur, ac exequimur. Electio tamen etiam illam bonitatem intentionis semper aliquo modo participat. Primò, verè & intrinsecè, quatenus feruentior intentio semper est causa cur voluntas feruentius & efficacius medium eligat & exequatur, quam alias faceret si intentio esset remissior.

Secundò, secundum quamdam denominationem extrinsecam & communem apprehensionem, quia intentio finis & electio ac executio mediū censentur quasi vnus actus, in quo præcipuum locum & quasi rationem formæ obtineat intentio, atque ita toti aggregato suam bonitatem aut malitiam tribuat. Et hac ratione electio censetur aliqua ratione accipere bonitatem aut malitiam ab intentione; sed, ut dixi, improprie. nam propriè loquendo sunt duo omnino distincti actus non modò in genere physico, sicut actus internus & externus, verum etiam in genere moris: & consequenter vnus non habet se per modum formæ respectu alterius, nec vllam bonitatem aut malitiam ei propriè communicat, iuxta dicta dub. 10.

CONCLUSIO IV. Quandoque perfectio electionis, vel potius volitionis imperatæ, & perfectio operis externi, habent rationem obiecti respectu intentionis siue actus imperantis: ut quando volo feruentem actum poenitentiae elicere, multa bona facere, &c. & tunc actus imperati non semper sequuntur quantitatem intentionis siue actus imperantis; quia sæpè proponimus multa bona feruentius agere, & tamen pauca, & quidem repidè facimus. Ratio est, tum quia voluntas imperans est sæpè ex parte sua inefficax, & ex parte solum quædam velleitas, quæ occurrentibus in executione difficultatibus statim remittitur ac frangitur. tum etiam quia voluntas nostra non semper habet sufficientes vires, ut quæuis opera heroica prout veller operetur: sed ad hoc requiritur singularis Dei gratia.

Dices, Ergo tunc in secundo casu tantum quis merebitur, ac si ea opera faceret: quia voluntas pro facto reputatur, quando deest facultas. Respondeo, hoc solum verum esse quando voluntas est ex se perfecte efficax, & aliunde ab opere externo impeditur. Secus autem esse quando in se imperfecta & inefficax est, etsi non sit tunc in nostra potestate ut sit perfectior. Quamquam vix credo contingere, ut vnquam tam perfecte amemus virtutem, ut præcisè defectu gratiæ tunc non possimus eam amare perfectius; sed semper aliquis defectus est ex nobis. nā Deus qui nos semper cupit in perfectione proficere, ad hoc ex sua parte nō deest.

154
Electio sæpè remissior intentione.

Electio dupliciter participat bonitatem intentionis.

155

156

Melius sæpè proponimus quam exequamur.

Sæpè proponimus quæ supra vires sunt.

157
Quando voluntas reputatur pro facto.

Vix vnquam amamus virtutem quantum possumus.